

Жаштык бул - ЖИГЕР!

НУР

Студенттердин коомдук-маданий гезити

@oshsu.kg

www.oshsu.kg

№07 (237) 2025-жыл, октябрь

Гезит 1992-жылдан бери чыгат

oshmu.nur@mail.ru

СТУДЕНТТИК АКЫЙКАТЧЫ АППАРАТЫНА ЖЕТЕКЧИ ШАЙЛАНДЫ

БИЛИМ АЛУУНУН ЧЕК АРАСЫ ЖОК

Иретсиз иште уйгулик болбойт

КАМЕРА АРТЫНДА

CURRICULUM DEVELOPMENT: WORK PACKAGE 3 KICKS OFF

September 15, 2023 | Online

A focused meeting was held to initiate Work Package 3, dedicated to curriculum development. Key items included:

- A preview of upcoming Moodle-based courses
- Use of a standard syllabus template
- Breakout group discussions for module content refinement

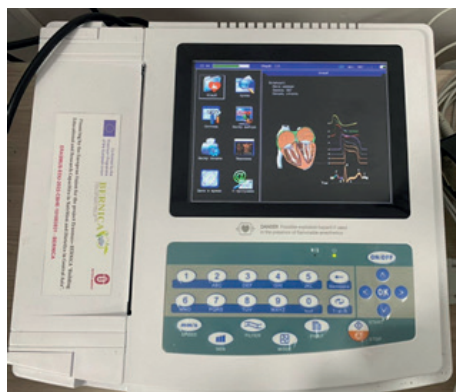
OPENING OF NUTRITION SCIENCE LABORATORY

October 2023 | IMF OshSU

A milestone moment for OshSU came with the opening of the Nutrition Laboratory at the IMF, equipped through the BERNICA project. This facility will serve as a platform for:

- Scientific research in clinical nutrition
- Ongoing training for doctors, residents, and students
- Future master's and PhD programs in nutritionology

Special thanks were extended to partners Prof. Kenesh Dzhusupov, Prof. Manuela Konrad, and Prof. Indrani Kalkan for their outstanding support.

INTENSIVE TRAINING ON NUTRITION SUCCESSFULLY COMPLETED

Osh State University's International Medical Faculty hosted a two-week (02.09.2025-.12.09.2025) intensive training program on Nutrition, bringing together doctors, medical teachers, residents, young researchers and students.

The training was organized as part of the university's broader efforts to strengthen capacity in Nutrition and Dietetics education and practice within BERNICA Erasmus+ project. Over the course of 14 days, participants engaged in:

- Lectures and workshops on modern approaches to nutrition in preventive and clinical medicine
- Hands-on training in dietary assessment methods and evidence-based nutrition interventions

- Interactive sessions on the use of digital tools and blended learning platforms for teaching nutrition

- Case-based discussions on the management of obesity, diabetes, cardiovascular disease, and metabolic disorders

The sessions were delivered by leading faculty of Osh State University, alongside invited expert from partner university – Istanbul Medipol University, Associated Professor Indrani Kalkan. The training emphasized both theoretical foundations and practical skills, ensuring participants could apply their knowledge directly in clinical and academic settings.

At the closing ceremony, participants were awarded certificates of completion, recognizing their commitment to advancing knowledge in

nutrition and public health.

This initiative highlights Osh State University's ongoing role in promoting academic excellence and international collaboration in the field of Nutrition.

СТУДЕНТТИК АКЫЙКАТЧЫ АППАРАТЫНА ЖЕТЕКЧИ ШАЙЛАНДЫ

2025-жылдын 30-сентябрында Ош мамлекеттик университетинин студенттик акыйкатчы аппаратынын жетекчилик кызматына шайлоо болуп өттү.

Шайлоого университеттин студенттери активдүү катышты. Эсептөө комиссиясынын төрагасы Апсамат Саттаров жана мүчөлөр Талантбек Турганбаев, Аида Ысмайылованын көзөмөлүндө өткөн добуш берүүнүн жыйынтыгында: Тимур Эсенбаев 168 добуш, Элбар Ырысбек уулу 85 добушка ээ болушту.

Жалпы 257 студент добуш берип, анын ичинен 2 бюллетень жараксыз деп табылды. Жыйынтыгында добуштардын басымдуу бөлүгүн алган Тимур Эсенбаев Ош мамлекеттик университетинин студенттик акыйкатчы аппаратынын жетекчиси болуп шайланды.

Урматтуу мугалимдер жана студент достор!

Мен, ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын жаңы жетекчиси катары сиздерге кайрылып жатам. Бул жогорку жоопкерчиликтүү кызматты аркалоо менен, университетибиздеги студенттердин укуктарын, мыйзамдуу

АКЫЙКАТ – КҮЧ, БИРИМДИК – ЖЕҢИШ!

кызыкчылыктарын коргоо жана академиялык чөйрөдө адилеттүүлүктү камсыздоо максатында иш алып барууга даярмын.

Негизги максаттар жана милдеттер:

1. Студенттердин үнүн угуу: Ар бир студенттин даттануусун, сунушун жана пикирин тыкыр угуп, адилеттүүлүккө жана мыйзамдуулукка негизделген чечимдерди кабыл алуу.

2. Укуктук сабаттуулукту жогорулатуу: Студенттердин укуктарынын бузулушуна жол бербөө жана жаштардын укуктук сабаттуулугун арттыруу багытында долбоорлорду ишке ашыруу.

3. Адилеттүүлүктүн кепилдиги: Студенттик акыйкатчы аппаратын университетибиздеги адилеттүүлүктүн

жана укуктук тартиптин ишенимдүү кепилдигине айлантуу.

Биздин студенттик аппарат ар дайым жаштардын муктаждыктарын жана укуктук күтүүлөрүн эске алат. Алдыга койгон максаттарга жетүү үчүн, биз студенттерге укуктук жардам көрсөтүүгө жана көйгөйлөргө негизделген долбоорлорду ишке ашырууга умтулабыз.

Сиздердин катышууңузда, ачык билдирүүлөрүңүздөр жана укуктук активдүүлүгүңүздөр биз үчүн чоң баалуулук. Себеби студенттердин арасында укуктук маданияттын өнүгүшү — бүтүндөй коомубуздун келечегине өз таасирин тийгизет.

Бул жолдо мен силердин колдооңорду, ачыктыгыңарды жана активдүүлүгүңөрдү күтөм!

БИЗДИН ЭЖЕКЕ

Ардактуу студенттер, биздин университеттин эң маанилүү тиреги — бул бизге билим берген, жол көрсөткөн жана шыктандырган мыкты окутуучулар. Аялдар кеңеши сиздерге өз ишине берилген, талыкпай эмгек кылган жана кесипкөйлүгү менен айырмаланган эжекелерибизди даңазалоо үчүн "БИЗДИН ЭЖЕКЕ" аттуу жаңы жана кызыктуу рубриканы тартуулайт!

Бул рубрикада ай сайын университеттин рейтинг системасы боюнча эң жогорку баллга ээ болгон, билим берүүдө мыкты көрсөткүчтөрдү жараткан алдыңкы эжекелер жөнүндө кенен жарыяланып турат. "БИЗДИН ЭЖЕКЕ" аркылуу аялдардын билим берүү тармагындагы күчүн жана таасирин даңазалап, ийгиликтүү аялдардын образын жаратууну көздөйбүз!

Сонаим Кочконбаева 1966-жылы төрөлгөн, улуту кыргыз. 1984-жылы Алай

районунун Гүлчө айылындагы Макаренко атындагы орто мектепти, ал эми 1989-жылы Ош мамлекеттик университетинин чет тилдер факультетин аяктаган. Жогорку окуу жайларында 28 жылдан бери эмгектенип келет, жалпы эмгек стажы — 35 жыл. Анын кесиптик ишмердүүлүгүнүн негизги багыты — педагогика, англис жана латын тилдерин окутуу.

Сонаим Исмаиловна 20дан ашуун илимий эмгектин автору. Алардын катарында Web of Science жана Scopus базаларындагы макалалар, илимий-методикалык макалалар жана окуу колдонмолор бар. Ал өзүнүн кесиптик деңгээлин жогорулатуу үчүн көптөгөн семинарларга жана тренингдерге катышып, сертификаттарга ээ болгон. Жетекчилиги астында студенттери эл аралык олимпиадада 1-орунду ээлешкен. Ошондой эле ал эл аралык илимий конференцияларда докладдар менен активдүү катышып келет.

Кочконбаева Сонаим Исмаиловна

кафедранын окутуучуларына сабак өтүүдө жаңы технологияларды, айрыкча жасалма интеллектти колдонуу боюнча методикалык семинарларды үзгүлтүксүз өткөрүп келет. Ал окутуунун инновациялык ыкмаларын жайылтуу жана окутуучулардын санариптик сабаттуулугун жогорулатуу багытында чоң салым кошуп келет. Мындан тышкары, эл аралык мобилдүүлүк программасынын алкагында жакынкы Өзбекстанда сабак өтүп, тажрыйба алмашкан. Ошондой эле өзбекстандык окутуучулар үчүн онлайн форматта методикалык семинарларды өткөрүп, кесиптештеринин профессионалдык өнүгүүсүнө көмөк көрсөтүп келет. Ош мамлекеттик университетинин профессордук-окутуучулук курамынын жылдык рейтингинде 255 упай, ал эми «Окутуучу студенттин көзү менен» сурамжылоосунда 174 упай алып, эң мыкты окутуучулардын алдыңкы ондугуна кирген.

Каныкей Кожомбердиева 1977-жылы 25-июлда Ош областынын Кара-Суу районуна караштуу Кыдырша айылында төрөлгөн.

1992-1996-жылдары Ош педагогикалык окуу жайынын "Башталгыч класстардын мугалими", 1996-2001-жылдары ОшМУнун педагогика факультетинин "Педагогика жана башталгыч билим берүүнүн усулияты" адистиктерин артыкчылык диплом менен бүтүргөн. 2001-2004-жылдары ОшМУнун философия жана башкаруу технологиялары факультетинин "Психология" адистигинде 2-жогорку билимин да артыкчылык диплому менен аяктаган.

Эмгек ишмердүүлүгүн 2001-жылы ОшМУнун психология кафедрасында окутуучулук кызматынан баштаган. 2013-жылы ОшМУнун медициналык колледжинин коомдук дисциплиналар кафедрасына которулуп, медициналык колледждин методикалык кеңешинин төрайымы, профсоюз уюмунун төрайымы кызматтарын аркалаган.

2022-жылдан тартып кайрадан психология кафедрасында улук окутуучу

кызматында иштөөдө. Учурда педагогика, искусство жана журналистика институтунда директордун окуу иштери боюнча орун басары.

Эмгек стажы 24 жыл, педагогикалык иш стажы 24 жыл. Акыркы 3 жылда 17 жолку квалификацияны жогорулатуу курстарынан өтүп, 3 Скопус, 22 Ринц илимий эмгектери жана коллективдүү монографиялары жарык көргөн. 13.00.01.-жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн "Башталгыч билим берүү процессинде ишмердүүлүк мамилени ишке ашырууда мугалимдин даярдыгын калыптандыруу" деген темада илимий ишин жазууда.

Кыргыз Республикасынын илим, жогорку билим берүү жана инновациялар министрлигинин ыраазычылык каты, КР билим жана илим кызматкерлеринин профсоюзунун борбордук комитетинин Ардак Грамотасы, Ош облустук Кесиптик бирлигинин Ардак грамотасы, ОшМУнун бир нече алкыштары, акчалай сыйлыгы, Ардак грамоталары, ОшМУнун профсоюзунун

Ардак грамотасы, «ОшМУнун мыкты окутуучусу» Ардак Грамоталары менен сыйланган.

2024-2025-окуу жылында ОшМУнун профессордук-окутуучулук курамынын жылдык рейтингинин жыйынтыгы боюнча 269 упай жана "Окутуучу студенттин көзү менен" сурамжылоосунда 161,38 упай менен алдыңкы үчтүккө кирген.

Гулнара Сейитказыева

Иретсиз иште ийгилик болбойт

Университеттин босогосун аттаган күндөн тартып, алдыга чоң максаттарды коюп, талыкпаган эмгек менен максатына жеткендер да, убакыттын агымына туруштук бере албай артта калгандар да бар. Биздин бүгүнкү каарманыбыз — ОшМУнун Педагогика, искусство жана журналистика институтунун эстрада бөлүмүнүн 3-курсунун студенти Аймира Маматалиева дал ушундай аракетчил студенттердин бири.

— Саламатсыңбы Аймира, өзүң тууралуу айтып берсең?

— Мен, Маматалиева Аймира Маматумаровна. 2005-жылы Ош облусунун Алай районуна караштуу Кабылан-Көл айылында туулгам. 2023-жылы ОшМУнун Педагогика, искусство жана журналистика институтуна тапшыргам.

— Студенттик жашооң кандай баиталды?

— Университетке келген күнүмдө эле группада староста болуп шайландым. Бул менин студенттик жашоомдогу эң алгачкы жана бактылуу учурлардын бири болду. Ошондон бери бул кызматты жоопкерчилик менен аткарып келем. Кийинчерээк добуш берүү жолу менен Институттун Студенттик кеңешинин төрайымы болуп дайындалгам. Башында бир аз кыйынчылыктар болсо да, ар кандай иш-чараларды уюштуруп, көп жоопкерчиликти өзүмө алганым үчүн өзүмө болгон ишенимим артты. Бул жолдо мага багыт берип, "мен кыла алам, мен жасай алам" деген ишенимди бекемдеген агайларыма чоң ыраазычылык билдирем.

— Ийгиликке жетүүдө кандай принцип менен жашайсың?

— Ар дайым "Иретсиз иште ийгилик болбойт" деген принципти эсимде тутам. Ошондуктан күн сайын план менен жүрүүгө аракет кылам. 1-курска келгенде күндөлүгүмө «быйыл 15 грамота, диплом алам» деп так жазып койгом. Эң таң калычтуусу, ошол эле жылы так 15 сыйлык алдым. Көпчүлүк адамдар "бул жөн гана кагаз" дешет, бирок

мен үчүн ар бир грамота — талыкпаган аракеттин жана эмгектин белгиси.

— Азыркы күнгө чейин кандай жетишкендиктериң бар?

— Быйыл 2-курсумда "Окумуштуулар стипендиясын" алдым. ОшМУнун атынан "Билерман ордо" интеллектуалдык оюнуна катышып, байгеге ээ болгонбуз. Мындан тышкары, Ош шаарынын мэриясынын жаштар комитетинин эки ардак грамотасы, 1-курсумда «Жылдын мыкты төрайымы – 2024» наамы жана ректордун ата-энеме ыраазычылык каты менин жеке коллекциямды толуктайт. Айылга ошол кат менен барганымда ата-энемдин сыймыктануусу, иним менен сиңдимдин

кубаныч менен тосуп чыкканы — мен үчүн баа жеткис бакыт болду.

Дагы бир чоң жетишкендигим — «Кыргызстандын мыкты студенти» наамын алып, Бишкекке барып келгеним. Бул күндөр чоң сыймык жана кубаныч тартуулады.

— Чыгармачылыкка жакын экениңди билебиз. Бул өнөр качан баиталган?

— Чынында эле, мен кичинемден эле

ыр-бийге жакын болчумун. Үйдө жалгыз калганда катуу үн менен музыка коюп, атайын акча топтоп, Ошко барып диск сатып алчумун. Ал акчага балмуздак же таттуу алсам болмок, бирок музыка мен үчүн маанилүүрөөк болчу.

Мектепте да коомдук иштерге активдүү катышып, иш-чараларды алып баруучу болуп иштедим. Ошондо менин уюштуруучулук жөндөмүм ачылды. Ар түрдүү конкурсстардан утуп, Ташкентке да барып келген күндөрүм бар.

— Журналист болууну кыялданчусуң, туурабы?

— Ооба, бала чагымдан журналист болууну, өзгөчө чет өлкөдөгү жылдыздар менен маектешүүнү каалачумун. Бирок кесибим эстрада багытына өзгөрдү. Ошентсе да өкүнбөйм. Балким, эгер ошол жолго түшкөн болсом, азыркы жетишкендиктериме жетпей калмакмын. Демек, Кудай мага ушул жолду ыраа көргөн экен.

— Алдыдагы максаттарың тууралуу айтып берсең.

— Азыркы эң чоң максатым — окууда "Үмүт стипендиясын алуу", ата-энемдин үмүтүн актоо жана сахна жылдызы болуу. Ошондой эле келечекте тарыхта жакшы жагым менен из калтырууну каалайм.

— Азыр сага эң чоң дем берүүчү адамдар кимдер?

— Албетте, ата-энем жана бир туугандарым. Алардын жылуу сөздөрү, ишеним толгон көз карашы — мен үчүн чоң дем. Студенттик жашоо — өзгөчө жана кайталангыс мезгил.

— Рахмат, Аймира! Чыгармачылык ийгилик каалайбыз!

КҮЗГҮ ХАНДРА

Күз мезгили — табияттын өзгөрүү учуру гана эмес, адамдын психоэмоционалдык абалына да олуттуу таасир этүүчү фактор. Көптөгөн адамдар күз айларында маанайдын төмөндөшүн, энергиянын азайышын жана мотивациянын жетишсиздигин байкашат. Бул абал илимий тилде “сезондук аффективдүү бузулуу” (САБ) деп аталат жана анын жеңил формасы “күзгү хандра” катары белгилүү. Окурман, бул макалада күзгү хандра тууралуу бир топ маалыматтарды чогулттук.

Күз — бул табияттын жай күрсүнүүсү. Бул мезгилде асман бозомук түскө айланып, жалбырактар сары-күрөң тартып, шамалдын сыдырымында жай гана жерге жашынышат. Бул мезгилде адам да өзгөрөт. Күз — бул сырдуу маек, жан дүйнө менен болгон жымжырт сүйлөшүү. Муну күзгү хандра дешет. Бул — кайгыга түшүү эмес, терең ойлордун, эскерүүлөрдүн, аң-сезимдин тунугу деп эсептешет.

Күзгү хандранын белгилери ар кимде ар кандай байкалат, бирок көп учурда төмөнкүлөр кездешет:

- Уйку канганына карабастан чарчоо

- Маанайдын төмөндөшү, апатия
- Хоббиге жана адаттагы иштерге кызыгуунун жоголушу
- Тамакка болгон каалоонун күчөшү, айрыкча таттууларга болгон каалоо
- Күндүзгү уйкусуруо
- Концентрациянын жана мотивациянын азайышы
- Жалгыздыкты каалоо

Кээде студенттик жашоодо да күзгү хандра сезилет. Сабактар, модулар, дедлайндар, социалдык активдүүлүк — баары бир учурда чарчоону, жалгыздыкты, ойго чөмүлүүнү жаратат. Бирок бул абал — кайгыга чөмүлүүнү эмес, тескерисинче, бакытты тынчтыктан табуу экендигин билүү зарыл. Ал эски ойлорду жууп, жаңы сезимдерге жол ачат.

Күзгү хандра — бул жан дүйнөнүн музыкасы деп да айтышат. Ал ар бир жалбырактын түшкөн үнүндө, ар бир чайдын буусунда, ар бир терезеге тыкылдаган жамгырда жашайт. Бул мезгилде адам өзүнө жакын болот.

Күзгү хандраны сезүү — бул өзүн таануу. Бул мезгилде адам өзүнүн кайгысын, кубанычын, үмүтүн, коркуусун көрөт. Күзгү хандра бизге өзүн сүйүү, өзүн угуу, өзүн түшүнүү мүмкүнчүлүгүн берет. Бул мезгилде адам өзүнө тынчтык, тунуктук, тереңдик тартууласа болот.

Күзгү хандраны жеңилдетүү үчүн психологдор бир нече натыйжалуу ыкмаларды сунушташат:

- Жагымдуу күзгү иштердин тизмесин түзүү: Өзүңүздү кубандырган майда иштерди — сейилдөө, чай ичүү, китеп окуу, сүрөт тартуу ж.б. — тизмектеп, ошол тизмеге ылайык аракет кылыңыз.
- Үйдө көбүрөөк болуу: Денени жана жан дүйнөнү адаптациялоо үчүн үйдө, жагымдуу кино көрүү менен эс алууга убакыт бөлүңүз. Муну — жалкоолук эмес, камкордук деп атап койсок болот.

- Күндүз сыртка чыгуу: Күн нуру маанайга таасир этет. Күн ичинде жок дегенде жарым саат таза абада болуу — серотониндин деңгээлин көтөрүүгө жардам берет.

- Калориялуу тамактануу: Организмге энергия керек. Күздө жана кышта жылуулук сактоо үчүн дене көбүрөөк күч талап кылат. Углеводдор жана пайдалуу майлар — энергия булагы.

- Социалдык активдүүлүк: Достор менен жолугушуу, спорт залга баруу, коомдук иш-чараларга катышуу — булар маанайды көтөрөт.

- Ароматерапияны колдонуу: Изилдөөлөр көрсөткөндөй, лаванда, жасмин, алма жыттары тынчтандырат, ал эми цитрус жана жалбыз чарчоону азайтат.

- Үн терапиясы (саундхилинг): Бул ыкма стрессти азайтып, эмоционалдык тең салмактуулукту калыбына келтирүүгө багытталган. Айрым изилдөөлөр менталдык ден соолукка оң таасирин тастыктаган.

- Музыка жана мээ: Ар кандай музыкалык жанрлар адамдын маанайына жана ой жүгүртүүсүнө таасир этет. Музыка — бул жан дүйнөнүн тили.

Күзгү хандра — сырдаш, бул акылдаш, бул муңдаш. Адам өткөндү эстейт, келечекти ойлойт, азыркы учурду баалайт. Бул мезгилде адам өзүнүн ички дүйнөсүн көрөт, угат, түшүнөт. Мунун баарын күндөлүккө жазылган сырлар, унутулган ырлардын кайрыгы деп атасак болот.

Хандра — бул күздүн поэзиясы, аны жан дүйнөң менен оку!

Эльнура Кудайбердиева

Студент ар тараптуу энергияга ээ

Мен, Шамшиева Насыйкат, ОшМУнун Дүйнөлүк тилдер жана маданият факультетинин 2-курсунда окуйм. Студент болгонума карабай, бир убакта окуп, иштеп, чет тил үйрөнүп келем. Мен жашоодо кыялкеч, ошол эле учурда өжөр кызмын. Эгер бир нерсеге кызыгуум артса, аны сөзсүз ишке ашырам.

«Жакшы ниет кылсаң, ал сөзсүз орундалат» деген сөздүн чындыгына өз жашоомдо далай жолу ынандым. Жаш кезимден күндөлүк жазууну адатка айлантам. Келечектеги кыялдарымды, максаттарымды ошол актай баракка түшүргөм. Бир күнү 8-класста жазган эски күндөлүгүмдү окусам, анда «SMMге окуйм» деп жазып коюптурмун. Убакыт өтүп, Кудайдын буйругу менен дал ошол тилегим орундалып, SMM жана мобилография боюнча акысыз курсту утуп алдым. Бул ийгилик жөн жерден келген жок. Сынак башталган алгачкы күндөн тартып, аны утуп алуу ниети менен аракет кылып, соцтармактарда жигердүү болууга тырыштым. Курсту ийгиликтүү аяктагандан кийин, өзүмдүн алгачкы долбоорумду ишке ашырып, 20 000 сом киреше таптым. Бул мен үчүн абдан чоң сыймык болду.

Арадан көп өтпөй, өз күчүм менен iPhone 14 Pro үлгүсүндөгү уюлдук телефон сатып алдым. Каражат табуу үчүн мага эң мыкты телефон, туруктуу аракет жана талыкпаган эмгек гана керек болчу.

Ошондой эле, медициналык курсту да ийгиликтүү бүтүрдүм. Адамдарга туура ийне сайганды, сыркоолоп калганда биринчи жардам көрсөтүүнү үйрөндүм. Балким, бул башка бирөөлөр үчүн кадимки көрүнүш

Окуу жай бизге бир гана адистикти эмес, ар тараптуу болууну жана убакытты башкарууну үйрөтөрүн билесизби? Студенттик жашоо башталгандан тарта, убакыт дайыма тар болот. Бирок бул тар мейкиндикте билим алуу менен гана чектелбестен, тил үйрөнүү, жаңы чөйрө табуу, ал тургай бош убактысында иштөөнү да өздөштүрүп кеткен студенттер арбын. Бул жигердүү аракеттер менен алар келечектеги пайдубалды тургузуп, ар иштин көзүн билип, энергиялуу инсан болууга үйрөнүшөт. Бул чыгарылышта бир убакта окуп, иштеп, өзүн тынымсыз өнүктүрүп жаткан студент досубузду кепке тарттык.

болушу мүмкүн, бирок мен үчүн бул — чоң жетишкендик. Бир кезде ата-энесинен акча сурап жүргөн студент кыз, бүгүн өзүн-өзү каржылай алган деңгээлге жетти.

Аз убакыттын ичинде мен өз алдынча төрт долбоорду ишке ашырып, иштеп тапкан акчамдан чыгаша чыгарбай жүрүп, жыйынтыгында ата-энеме Ташкентке сапар белек кылдым. Ташкенттин кооз жерлерин кыдырып келдик. Ошол учурду өмүрүмдөгү эң бактылуу күндөрдүн бири катары эстейм. Өз күчүң менен тапкан акча башкача сезимдерди тартуулайт экен.

Жакшы ниет, туруктуу аракет жана ишеним — менин ийгиликке жетүүмдүн сыры. Азыр контракттык төлөмдөрүмдү, курстарымды жана жеке керектөөлөрүмдү өзүм камсыз кылам. Апам кээде тамашалап, «Акчага эле берилип кетпе» деп айтып коёт. Бирок мен окууга да, ишке да жетишип жатам. Эң башкысы, убакытты туура башкарып, пайдаланган адам гана ар бир күнүн ийгилик менен аяктайт.

Жашоо аракет кылганды сүйөт. Ар бир жаңы күн менен мен өзүмө жаңы максаттарды коюп, алдыга кадам таштап келем. Ийгиликке жол — бул чоң секирик эмес, күн сайын жасалган майда, бирок туруктуу аракеттер экенин түшүндүм.

1-курста убактымды текке кетирип жүргөнүмдү кийин түшүндүм. Азыр болсо ар бир мүнөтүмдү баалуу өткөрүүгө аракет кылам: курсум, окуум, ишим жана арада «Жигер» чыгармачыл жаштар борборуна да барып турам. Чөйрөмдө жалаң гана жакшы инсандар — «өнүгөм, өсөм» дегендер. Мындай адамдар менен чогуу жүрүү менин мотивациямды дагы күчөтөт.

Азыркы учурда немис тили боюнча да курска окуп жатам. Чет өлкөнү көрүп келүү — бул дагы менин чоң кыялдарымдын бири. Күн сайын жаңы тепчикке чыгуу бийиктикти гана көргөзбөстөн, жашоого болгон көз карашынды да өзгөртө алат. Буюрса,

кыялымдагы чет өлкөнү өз көзүм менен көрүүгө болгон күч аракетимди жумшап жатам.

Айтор, убакытты туура пайдаланууга аракет кылып жатам. Кээде чарчап, энергиям түгөнүп калат, бирок ошол учурда өзүмө: «Менин максаттарым бар!» — деп эскертип, кайра ордумдан турам.

Мен сыяктуу студент досторго айтарым, ийгилик бул- бүтүн нерсе эмес, аны курап алуу адамдын өз колунда. Ар тараптуу, ар тармактуу болууга жетишкиле. Ар дайым күндөлүк жазып жүрүүнү сунуштайм, ал менен чектелбестен жазылган нерсени ишке ашырууга аракеттенгиле. Ошол эле учурда уйкуну жана тамактанууну өз убагында аткарууну унутпагыла.

Айганыш Нурлан кызы

ЖҮРӨККӨ ЖОЛ САЛГАН УСТАТ

Мугалим – бул жөн гана билим берген адам эмес. Ал адамдын жүрөгүнө үмүт, жашоосуна жарык, акылына акыл, жан дүйнөсүнө тынчтык тартуулаган жана адеп-ахлакты сиңирген улуу инсан. Бир адамга эмес, бүтүндөй коомго таасир тийгизген чоң күч – бул мугалим, себеби ар бир илимпоздун, дарыгердин, жадагалса эл башкарган ажоонун түпкү устаты да дал ошол. Ошондуктан элибизде "Мугалим – мөмөлүү дарак" деген мыкты сөз айтылып келет.

Мектеп доору – ар бирибиздин жашообуздагы унутулгус, күлкүгө бөлөнгөн окуяларга бай мезгил. Ар бир адамдын жүрөгүндө өзгөчө орун ээлеген, кесип тандоого түздөн-түз таасир эткен устаты болот эмеспи. Мен үчүн ошол инсан – кыргыз тили жана адабияты сабагынан сабак берген Роза эжеке болгон. Бул макалада мен Роза эжекенин жөн гана грамматиканы эмес, жашоонун сабактарын үйрөткөнүн, ошондой эле менин кесипке болгон сүйүүмдү кантип ойготкондугун айтып берем.

Роза эжеке бизге 11-класста гана сабак өтсө да, бир жылдын ичинде жүрөгүбүздөн ордун таба алды. Роза эжеке сабакка ар дайым даярдык менен келип, ар бир теманы жөн гана түшүндүрбөстөн, аны жашоо

менен байланыштырып, жандуу мисалдар менен өтчү. Ошондуктан анын сабагы эч качан жадатчу эмес, тескерисинче, ар күнү күтүүгө арзый турган жагымдуу учур эле. Эжекенин сабагынан кийин менин кыргыз тилине болгон кызыгуум күчөп, бул сабакты сүйүп окуган окуучуга айландым.

Мектепти бүткөндөн кийин да ошол сүйүү мени жолдон чыгарбай, кыргыз тили мугалими болууга жетеледи. Азыр мен да окуу борборлорунда ЖРТга даярдоо курстарында сабак берем. Роза эжекем сыяктуу так, түшүнүктүү жана жүрөк менен сабак өтүүгө аракет кылам.

Эжеке бизге жөн гана грамматика же синтаксис үйрөткөн жок, ал бизге жашоонун сабактарын үйрөттү. Бир жолу ал өзүнүн жашоосунан бир окуя айтып берип, чоң сабак калтырган.

Күндөрдүн биринде мектепке бара жатып, жолдон чоң эне менен жолугуп калыптыр. "Кандайсыз?" деп учурашкан экен. Ошондо чоң эне:

— Кызым, өзүңдөн улуу адамга "Кандайсыз?" дебе. Ал сөз теңтуштарга айтылат. Анын ордуна "Арыбаңыз!", "Амансызбы?" деп айтсаң – бул сылыктык, урмат, тарбиянын белгиси, — дептир.

Эжеке бул окуяны жөн гана айтып берген жок, ал сөздүн терең маанисин түшүндүрүп берди. Ошол күндөн тарта биз да чоң кишиге кандай кайрылуу керек экенин түшүнүп,

урмат менен сүйлөөнү үйрөндүк. Эжеке бизди ЖРТга өзгөчө даярдады. Эжекенин берген билими менен, колдоосу менен жалпы республикалык тесттен жакшы балл алдым. Окуучулар үчүн баарына даяр экенин, кесибинин мыктысы экенин сөз менен эмес, иш менен да далилдеди, себеби ошол убакта окуучуларга, бизге мотивация болсун деген таризде ЖРТдан эң жогорку балл алган окуучуга 10000 сом өлчөмүндөгү сыйлык уюштуруп, натыйжада ошол сыйлыкка мен ээ болдум.

Эжеке бир гана кыргыз тилиндеги эрежелерди үйрөтпөстөн, жашоонун сабактарын да үйрөттү. Роза эжеке жөн мугалим эмес, чыныгы устат. Мына ушундай устаттар – чыныгы мугалимдер, чыныгы лидерлер. Мугалимдин күчү билиминде болсо, улуулугу анын адамгерчилигинде жатат. Алар бизди сабырдуулукка, мээримдүүлүккө, адилеттүүлүккө үйрөтөт. Алардын ар бир сөзү – акылдын, ар бир кыймылы – үлгүнүн сабагы.

Мугалим – коомдун руханий байлыгы. Аларды сыйлоо, эмгегин урматтоо – ар бирибиздин ыйык парзыбыз. Себеби мугалим – адамдын тагдырын өзгөртө алган, үмүт отун жандырган касиеттүү инсан. Бар болсун, устаттар! Ар бириңердин жарык жолуңар эч качан солгундабасын, элибиздин келечегин билим нуру менен жарыткан эмгегиңер түбөлүктүү болсун!

КАЛЕМГЕР

Ар бир адамда табиятынан берилген талант бар, аны өркүндөтүп кетүү – өзүбүздүн колубузда. ОшМУнун студенттери жана кызматкерлери кайсы тармак болбосун, өзүн өнүктүрүүнүн үстүндө тынымсыз эмгектенишет. Мына ушундай таланттуу жаштарыбызды коомчулукка тааныштыруу максатында "Калемгер" аттуу рубрикабызды сунуштайбыз. Бул рубрикада ыр жазган, чыгармачылыкка жакын досторубуздун дүйнөсүнө сүңгүп киребиз. Кезектеги каарманыбыз – Эльнура Кудайбердиева.

Эльнура Ош облусунун Ноокат районунунда төрөлгөн. 22 жашта. Педагогика, искусство жана журналистика институтунун журналистика кафедрасында лаборант болуп эмгектенет. Окуучулук кезинен тартып адабиятка жан дүйнөсү жакын. Поэзиясында сүйүү, турмуш тууралуу ырлар басымдуулук кылат.

Эльнура Кудайбердиева Сырдашуу

Жашыпсың, жарык көрбөй мезгил улап,
Байкадым, жалгыздыктын жүдөткөнүн.
Сырдашкым келди менин узак-узак,
...Мунду угуп сенин жүрөктөгүң.

Аядым...Кеткениме жүзүм буруп,
Сен бүгүн капалуусуң жаш баладай.
Арзышпай алыс эмес жакын туруп,
Азыр сен көп күлбөйсүң баштагыдай.

Турмуштун жазганына кайыл болуп,
Жаралуум жашайсың да сырын айтпай.
Жамгырдай жан дүйнөңдө ыйың толуп,
Жарыгым, жашынасың сур булуттай.

Тосоюн бүт дүйнөмдү ачып кучак,
Кел бүгүн, тоо уларым түнөктөгү.
Сырдашкым келди менин узак-узак
... Мунду угуп сенин жүрөктөгү.

Жан дүйнөнүн сырын келген билгиси,
Бир акында жашайт экен миң киши.
Акын деген ай-ааламдын жарчысы,
Акын деген адамдыктын үлгүсү...

Айжан Досатова

Көз жаздымда калбай мезгил өзгөрүп,
Көкүрөктө сезим жалгыз кебелбейт.
Таразанын бир тарабы бөксөрүп,
...Өмүр мага сүйүүнү не ченемдейт.

Өтөт кышым, өтүп жазым, жаштыгым,
Өзгөрүүлөр болот, бирок менде эмес.
Мелүүн дүйнө, үнсүз сүйүү бардыгын,
Менчик кылып берген турмуш макулсуз.

Кайгы тартпай, үнсүз жүрөк тилинбей
Кеткенибиз эсиндедир... Капарсыз.
Бара-бара сезим бүтүп, билинбей,
Сенин азыр жүрөгүң муз, шааның суз...

Алыс-жакын сапарыбыз көрүнбөй,
Оңой эмес, бул турмушта бак куруш.
...Кардын ушул майда бүртүктөрүндөй
Биздин дагы майда окшойт бактыбыз.

...Кардын ушул майда бүртүктөрүндөй
Биздин дагы майда окшойт бактыбыз.

Сага

Жарыгым сен асылың бу дүйнөңдүн,
Ким бирөөгө ачылбаган жан сырың.
Жүрөк булкуп, жаның алчу өмүрдү,
Махабатта жашап өтчү жаштыгың.

Күрөшпөгүн турмуш менен алышып,
Уруксатсыз тартып алса бактың.
Күйүп-бышып мезгил менен жарышкан,
Узун анан туман окшойт багытың.

Билем барда ээ-жаа мүнөз бербеген,
Эстүүм менин эркиңе сен көнбөгөн.
Менчик кылып бакыт алам дебегин,
Мен тагдырды жеңгендерди көрбөгөм.

Турмуш жөнүндө

Күүгүм кирип келсем үйгө жумуштан,
Баягы эле сөздөр угам күн сайын.
“Өз ордунду тап кызым”, - дейт турмуштан,
Аяр карап тартып менден убайым.

Ак жоолукчан көрсөм дейсиң эрте эле,
А мен азыр ал нерсеге ашыкпайм.
Кулак кагып койбойсуң да эч эле,
Мен турмуштун терметкенин жактырбайм.

Очок алып жаксаң дейсиң отунду,
Бир бүлөнүн кармап бийик бактысын.
Болгон менен айткан кебиң орундуу,
Мен мезгилдин алгым келбейт шаштысын.

Корком азыр жаңылгандан, жазгандан,
Дагы бир аз күлсүн кызың эси көп.
Жүргөн чыгар бир четинде дүйнөнүн,
Бешенеме жазган жигит энчи деп.

Кай жердесиң...? Азыр кандай абалың?
Чарчадыңбы мага окшоп жашап тез...
Байкайм сенин азыр бүркөө кабагың,
Бакыт эми келбейт чыгар, баары кеч.

Дүйнөң кандай, дүрбөлөңбү, балким тынч?
Менин дүйнөм мурдагыдай боз ала.
Жадаткандыр жүрөк эзген жалгыздык,
Жарык күндөр керек чыгар сага да.

Бакыт тилеп, арзуу тилеп башкага,
Бул тагдырдан кайра сүйүү сурайбыз.
Жакын келип шыбырашып акырын,
Биз жай гана дүйнөбүздү угабыз.

Сырыбызды төгүп болгон ичтеги,
Узун түндө узун маек куралы.
Кел ушинтип муң айтышып каректен,
Үнсүз сөзсүз жай тиктешип туралы.

КАМЕРА, ҮН, МОТОР...

Дээрлик ар бир адам бош убактысын кино көрүү менен өткөрүүнү жактырат. Биз экрандын алдына отуруп, образдарга, эмоцияларга жана окуяларга сүңгүп киргенде, баары эмнеден башталган деп көп учурда ойлонбойбуз. А силер алгачкы кино качан, кантип, кай жерде тартылганын билгиңер келген беле? Бул макалада кино тууралуу кызыктарды баяндап беребиз.

Кинонун тарыхы — бул жөн гана техникалык өнүгүү эмес, бул адамзаттын эстутумга, кыялга жана түбөлүктүүлүккө болгон умтулуусунун тарыхы. Алгачкы тасмалар кыска, үнсүз жана ак-кара болгон.

АЛГАЧКЫ КИНО

Көпчүлүк адамдар Люмьер бир туугандар тууралуу уккан болушу мүмкүн, бирок дал ошолор дүйнөдөгү эң биринчи кинону жаратканын баары эле биле бербейт. Алар тарткан алгачкы тасма «Поезддин Ла-Сьота станциясына келиши» деп аталат. Бул кино 1895-жылы тартылган.

Огюст Луи Мари Николя жана Луи Жан Люмьер кино дүйнөсүндө чыныгы секирик жасашкан. Алардын тасмасы болгону 49 секундга гана созулган. Сюжети өтө жөнөкөй: поезд станцияга кирип келет, ал эми адамдар жанында басып жүрөт. Бирок көрүүчүлөр ушунчалык таң калгандыктан, айрымдары поезд экрандан чыгып келип, аларды басып кетет деп коркушкан.

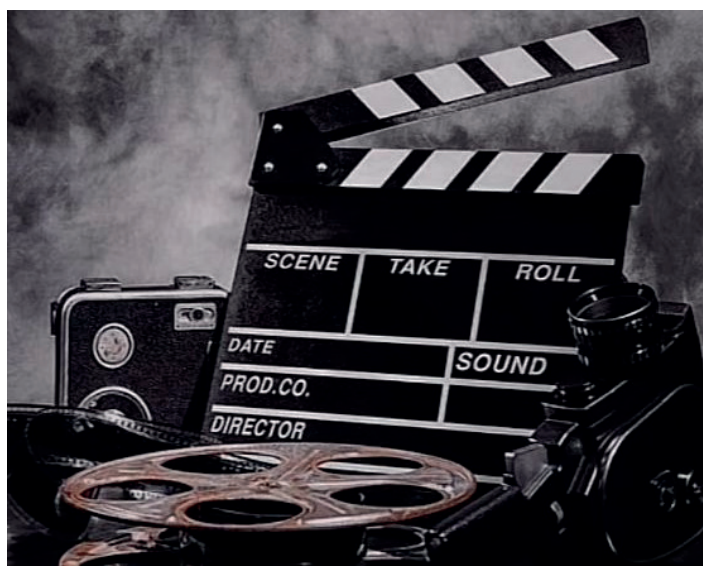
Расмий түрдө биринчи кино Люмьерлерге таандык деп эсептелгени менен, 1888-жылы эле алгачкы кинокадр пайда болгон. Анын автору — француз режиссёру Луи Лепренс. Ал тарткан тасманын узактыгы болгону 2 секунд. Бул тасмада бакта басып жүргөн адамдар көрсөтүлгөн.

АЛГАЧКЫ ҮН

Башында бардык кинолор үнсүз болгон. Режиссёрлор кинолентаны кантип "жандандыруу" тууралуу ойлонуша башташкан. Көп учурда кинотеатрларда тасма көрсөтүү фортепиано же башка музыкалык аспаптар менен коштолгон.

Алгачкы үн кошулган кинону тарткан режиссёр — Алан Кросланд, ал «Джаз ырчысы» аттуу тасманы 1927-жылы жараткан. Тасмадагы үндү жазуу ишин Жорж Гроувз аткарган. Ал буга чейин да бир нече үн кошулган тасмаларды чыгарган, бирок аларда диалогдор жана ырлар болгон эмес.

Бул тасмада ырчынын окуясы баяндалат: ал үй-бүлөсүнүн диний эрежелерине карабастан, өз жашоосун музыкага арнагысы келет. Аны үйүнөн кууп чыгышат, бирок ал өзүнүн талантын жана эмгегинин аркасында бир нече жылдан кийин атактуу джаз ырчысына айланат. Башкы ролду Эл Джолсон аткарган. Бул тасма ага дүйнөлүк атактуулук жана сый-урмат алып келген. Тасманын тартылышына чоң суммадагы каражат кеткен, бирок ал кинематограф тарыхында жаңы баракты ачып, үнсүз кинодон үн кошулган киного өтүүдө чон секирик болгон.

ТОЛУК МЕТРАЖГА КАДАМ

Толук метраждуу тасмалар дароо эле пайда болгон эмес. Алар 1905-жылы гана тартылып баштаган. Дүйнөдөгү эң биринчи толук метраждуу кинону Чарльз Тейт аттуу австралиялык режиссёр жараткан. Анын тасмасы «Нед Келлинин бандасынын тарыхы» деп аталат жана узактыгы бир сааттан ашык болгон. Бирок бүгүнкү күнгө чейин анын 10 мүнөттүк бөлүгү гана сакталып калган.

Бул тасмада Нед Келли аттуу адамдын жашоосу баяндалат — ал уурулук жана караңгылык менен алектенген. Нед Келли чыныгы адам болгон, ал кылмыштары үчүн өлүм жазасына тартылган. Бирок бардык австралиялыктар аны жаман адам деп эсептеген эмес. Көптөр аны баатыр катары көрүшүп, коргоп чыгышкан. Чарльз Тейт анын жашоосун тасма аркылуу көрсөтүүнү чечкен.

КЫРГЫЗ КИНОСУ

1941-жылдын 17-ноябры кыргыз киносунун түзүлгөн күнү деп эсептелет. Бул күнү Совет элдик комитети «Фрунзе шаарында кинохроникалык студия курулсун» деген буйрук чыгарган. Алгачкы кыргыз киносун 1955-жылы «Кыргызфильм» улуттук киностудиясынын базасында "Мосфильм" киностудиясынын режиссёру В. Пронин «Салтанат» көркөм фелимин жарыкка чыгарган. Ал эми 1964-жылы «Кыргызфильм» киностудиясынын режиссёру М. Убукеев кыргыз киносундагы алгачкы кинотасма болуп эсептелген "Тайгак кечүү" толук метраждуу көркөм фелимин тарткан.

Кинонун тарыхы — бул жарык менен көлөкөнүн, үн менен тынчтыктын, кыял менен чындыктын ортосундагы узак сапар. Ал 19-кылымдын аягында жөнөкөй кыймылдуу сүрөттөрдөн башталып, бүгүнкү күндө дүйнөнү өзгөртө алган искусствого айланды. Ар бир доор — өз үнүн, өз эстетикасын жана өз кайгы-кубанычын экранга чагылдырды. Кино — бул тарыхты сактаган архив, коомдук аң-сезимдин күзгүсү жана адамдын жан дүйнөсүнүн терең чагылышы.

КАМЕРА АРТЫНДА

Ар бир адамдын ичинде өзүн жана дүйнөнү өзгөртө ала турган күч жашайт. Бегайым Эргашева — дал ошол ички күчүн таап, аны активдүү колдонгон студент. Камера аркылуу жашоонун кооз жана маанилүү учурларын чагылдыруу жана башкаларга позитивдүү энергия берүү — анын күнүмдүк иши.

– **Өзүңүз тууралуу кыскача айтып өтсөңүз?**

– Мен, Бегайым Эргашева, Кадамжай районунун кызы болом. Жошук орто мектебин бүтүргөм. Мектептин акыркы жылдарында башка бүтүрүүчүлөр сыяктуу эле кесип тандоо маселеси кыйнады. Өзүмдө окутууга шык болгону менен, мугалимдик кесипти каалабадым. Ошол учурда актуалдуу болгон медицина тармагына кызыкпай, акыры психолог болуу чечимине токтолдум. Себеби, дал ошол убактарда психологияга байланыштуу китептерди окуп, өзүмдү таануу, аң-сезим менен иштөө, ой-сөздүн күчүн билүүгө болгон кызыгуум өзгөчө күчтүү эле.

Психолог болууну чечкенде ата-энем күтүүсүз реакция кылды. Анткени, мындай чечим алардын түшүнө да кирбеген. Ошондой эле, бул кесип менен кай жакта, ким болуп иштеп, нан табаарым аларды кыжаалат кылды. Бирок эң кичүүсү жана жалгыз кызы болгондуктан – мага кесип тандоодо эркиндик беришип, колдоп беришти.

– **Психология боюнча билим алуу кандай таасирлер менен кошколуп жатат?**

– Психологияны өспүрүм чагымдан бери кызыгып, үйрөнүп баштагам. Ал эми ОшМУнун психология кафедрасына тапшыргандан баштап, мага жашоонун таптакыр башка тарабы ачылды десем болот. Канчалык терең изилдеген сайын, ошончолук кызыктуу нерселер ачыла берет экен. Алгач окуп жатканда – көргөн адамды талдап, энергиямды курулай кетирип, өзгөчө эл көп жерге баргандан кийин алсырап, элдин бүт түйшүгүн соруп алгандай абалда калчумун. Акыры, бул жөндөмдү керектүү жерлерде колдонуп, энергияны туура пайдаланууга аракет кыла баштадым.

«Ар бир болочок психолог бул тармакка биринчи кезекте өз көйгөйүн чечүү үчүн келет» деп айтышкандай – өз үстүмдөн иштөөнү эч качан токтотпой келем!

– **Мобилографияга кантип кызыктып калдыңыз?**

– Мобилография – азыркы менин негизги ишим. Телефондорго камера чыга баштагандан тартып – айлана-чөйрөнү тартуу менен бул менин хоббиме айланган. Жашым жетип, бул кызыкчылыкты монетизациялоого аракет кыла баштадым. Акча табуу үчүн ар ким ар нерсе менен

алектенет. Мен да бирөөнүн колунда иштедим. Бирок жан дүйнөм тынчтык тапкан жок, ошол иштерде өзүмдү жоготуп бара жаттым. Бир күнү токтоп, өзүмдөн сурадым: «Мага чындап эмне кубаныч тартуулайт?» Жооп даяр болчу. Анан телефондогу видеолорду, камера менен болгон алгачкы тажрыйбаларымды эстедим. Ошондо баары өзгөрдү. Мен акча тапканда эмес, өз ишимди сүйгөндө жанданып кетет экенмин.

– **Сиз модель катары көбүнчө этно кийимдер менен тартылат экенсиз. Бул тармакта иштөө кандай сезим жаратат?**

– Модель тармагына али толугу менен кире элекмин десем болот. Көп адамдар «модель болчудайсың!» деген жакшы пикирлеринен улам, кызыгуу пайда болду. Ошентип, контент жаатында жүрүп, «Кыргызстандын сулуусу - 2023» наамын алган Айпери Кеңешбекова менен жолугуп, анын моделдик мектебинде бартердик негизде иштешүү сунушун алдым. Андан соң «Оштун сулуусу» конкурсуна катышууга чакырык болду. Бирок, даярдыктын жарымында ал иш-чара мен үчүн эмес экенин сезип, катышпай калдым. Модель болуу менен өзүмө өзгөчө ишенимди арттырдым десем болот. Себеби, ошол ишеним биздин кийген кийимибизди да ачып бере алат.

Жөнөкөй инсан катары да өзгөчө этно кийимдерди стилдештирип кийүүнү жактырам. Чыныгы кыргыздын кызы катары, сөзүмдөн да мурун – өзүм, кийимим кыргыз экенимди кыйкырып айтып турушун каалайм!

– **Бир күндүк жашооңуз кандай өтөт? Баарына кантип жетишесиз?**

– Оштогу студент катары күнүм дайыма эле жемиштүү өтө бербейт. Чыныгы зуммер катары – кээде ресурсум жок болсо, бардык пландар ишке ашпай калышы мүмкүн. Ошентсе да, ички дүйнөмдө өзүмө токтоого жол бербейм, дайыма кыймылда болууну, өнүгүүнү каалайм. Жыйынтыгында, студент катары окуум, андан кийин съёмкалар (кадр сыртында, кадр ичинде) жана дагы негизги ишим болгон мобилографияга кызыккандарды окутуп калууга аракет кылам.

– **"Инстаграм"да блог жүргүзүү сизге эмне берет жана негизги максат?**

– Блогумду жүргүзүүмдүн мотиви көп. Алардын бири – өз үнүмдү элге жеткиликтүү

кылгым келет. Кандайдыр бир ситуация болсо, ал жөнүндө айтып, бөлүшүп, резонанс кылууга жете турган деңгээлде инстаграм баракчамдын күчтүүлүгүн каалайм. Анан албетте, жакшы энергиям менен бөлүшүп, кыргыз тилин пропаганда кылып, көрүүчүлөрүмдү жакшылыкка үгүттөгүм келет.

– **Кайсы китептер таасир калтырды жана студенттерге да сунуштайсыз?**

– Адам өзүн таанып, жеке өнүгүү менен алектенүү аркылуу жашоодогу жаңы горизонтторду ача алат экен. Себеби, ичибиздеги кубулуштар сыртка күзгү сыяктуу чагылдырылат. Ал эми менин ошол ички дүйнөмө өзгөчө түрткү берген китептердин бири – «Магия утра», «Подсознание может всё», «Выйти из зоны комфорта», «Квантовый воин», «Ойлон, ойгон». Булар менин алгачкы окуган китептерим десем болот – жана менин азыркы инсан катары калыптануум ушул китептерден башталган. Жөн гана окуп тим болбой, амал кылып, тапшырмаларын аткаруу менен китептеги маңызды ала аласыздар.

– **Өз ордун тапкан студент катары жаштарга кандай кеңеш берет элеңиз?**

– Өзүнө ишен, тайманба, кыялдарыңдан коркпо. Эл эмне дейт деп токтоп калба. Максат коюудан тартынба – аны оозуң толо, ишеним менен айт. Кудайдан сура, анткени баары ниеттен башталат. Мен түшүнгөнүм – ийгиликке жетүүнүн эч кандай сырдуу формуласы жок. Ал жөнөкөй кадамдарда камтылган. Элдин «идеалына» жетем деп өзүңдү жоготпо. Жөн гана өз жолуңа ишен, туруктуу бол, сабыр кыл. Кээде натыйжа кечигет, бирок ошол кечигүү даярдык мезгили болуп калат. Жана дагы өзүң үчүн психологияны, өз абалыңдын үстүнөн иштөөнү үйрөнүп алсаң пайдасы көп тиет. Себеби, биз көп чечимдерди дал ошол абалыбызга карап кабыл алабыз.

Алина Абдикеримова

БИЛИМ АЛУУНУН ЧЕК АРАСЫ ЖОК

Билим – бул чексиз дүйнөгө жол ачкан ачкыч. Ар бир студенттин ичинде өз мүмкүнчүлүгүн колдонууга жана жаңы чөйрөлөрдү изилдөөгө болгон күч бар. Кээде бир гана чечкиндүү кадам бул чоң сапардын, жаңы тажрыйбалардын жана мүмкүнчүлүктөрдүн башталышы боло алат. Академиялык мобилдүүлүк, хобби же жаңы сабак болобу – мунун баары менин өнүгүүмө жана күчтүү адис болуума жол ачат.

Мектептеги сабактардын ичинен эң жакшы көргөн сабагым химия болчу. Мугалимимдин сабакты кызыктуу жана түшүнүктүү кылып өткөнү да менин бул

кесипти тандоомго түрткү берди. Ошол себептен, келечегимди химия менен байланыштырууну чечкем.

Университетке биринчи келгенде абдан толкундандым. Жаңы чөйрө, жаңы окуу башталышы... Бирок куратор жана группалаштар менен таанышкандан кийин, баары ойдогудай болуп, окуу системасына акырындан кирип кеттим. Менин эң негизги максатым – окуумду мыкты окуп, келечекте күчтүү адис болуу болчу.

Мобилдүүлүктүн эшиги ачылганда

Академиялык мобилдүүлүк тууралуу биздин Табият таануу, туризм, дене тарбия жана агрардык технологиялар институтунун кафедра башчысы, Полотов Ибраим агайдан уккам. Угар замат эл-жер көрүүгө, башка элдин билим берүүсү менен таанышууга сонун мүмкүнчүлүк экенин түшүндүм.

Мобилдүүлүк сапарымды 2-курста Өзбекстандын Андижан жана Фергана университеттеринде баштадым. Бул тажрыйба мага абдан пайдалуу жана эсте каларлык болду. Ошол себептен, 2025-2026-жылдын күзгү семестрин Казакстан Республикасынын Евразия улуттук университетинде (ЕНУ) өткөрүүнү чечтим.

Тандоо процессинде негизги талап – GPA (жетишкендик балл) 3.5тен жогору болуу эле. Мен талап кылынган документтерди тапшырып, окуу тили катары казак тилин тандадым.

Тил кыйынчылыгы

Астанага келген алгачкы жума адаптацияга кетти, жатаканага жайгашып, документтерди бүтүрдүм. Уюштуруучулук жагынан маселе болгон жок, себеби ЕНУ бизге бардык кадамдарды инструкция менен даярдап берген.

Бирок, окууда бир аз тилдик кыйынчылыктар болду. Казак тили сүйлөшүүдө түшүнүктүү болгону менен, илимий тилде сүйлөгөндө түшүнүү кыйын экен. Бул кыйынчылыкты мен орус тилиндеги адабияттарды жана интернет котормолорун колдонуу менен бара-бара өздөштүрүп кеттим.

Бул тажрыйба мага жоопкерчиликти дагы да арттырды. ЕНУдагы окуу бизге караганда оорураак жана талаптар көбүрөөк. Окуу максаты менен келгенден кийин, ошол талаптарды аткарууга милдеттүүсүн.

Мотивациямды мен позитивдүү ойлонуунун жана жакындарымдын ишениминин аркасында сактап келем. Кээде баарын таштап салгың келген учурлар болот, бирок алардын колдоосу кайра туруп, алдыга умтулууга түрткү берет.

Кыргызстандын студенттерине айтаарым, Окугула! Алтындай болгон 4 жылдык убактыңар көз ачып жумганча эле өтүп кетет. Билим эмгекти талап кылат, ошондуктан жалкоо болбогула. Мен да өзүмө ушул кеңешти берип, жалкоо болбоого тырышам.

Келечекте өзүмдү химиянын түрдүү багыттарында элестетем, анткени биз жашап жатабызбы, демек химия да жашай берет!

Алина Абдикеримова

Сергек жашоо

Сергек жашоо — бул ден соолукту чындап, ой жүгүртүүнү жакшыртып, жан дүйнөнүн тынчтыгын сактаган жашоо образы. Бул жашоо образын тандаган адам туура тамактануу, спорт менен машыгуу, психологиялык тең салмактуулук жана руханий өнүгүүгө өзгөчө көңүл бурат. Сергек жашоо адамдын узак жашоосуна гана эмес, сапаттуу жашоосуна жол ачат.

Сергек жашоо үчүн 10 кеңеш:

1. Туура тамактануу

Туура тамактануу — сергек жашоонун негизги бөлүгү. Организмге энергия, витаминдер жана минералдар керек. Бул үчүн тамак рационун ар түрдүү болушу керек: жашылча-жемиштер, эт, балык, дан азыктары, сүт азыктары жана таза суу.

Кеңештер:

- Эртең мененки тамакты сөзсүз ичиңиз — бул күндү энергиялуу баштоого жардам берет.
- Түнкү 9дан кийин тамак жебеген туура — организм уктоого даярданат.
- Газдалган суусундуктарды жана фастфудду чектеңиз.
- Тамакты жай жеп, жакшы чайнаңыз — сиңирүү оңой болот.

2. Жеке гигиена

Гигиенаны сактоо — бул оорулардын алдын алуудагы биринчи кадам. Дененин тазалыгы, кийимдин таза болушу жана айлана-чөйрөнүн гигиенасы маанилүү.

Кеңештер:

- Колуңузду тамактанар алдында жана дааратканага кирип чыккан соң жууп туруңуз.
- Тишти күнүнө эки жолу жуу.
- Апта сайын денени толук жууңуз жана кийимдерди алмаштырыңыз.

3. Убактысында жана жетиштүү уктоо

Уйку — бул организмдин калыбына келүүчү убактысы. Эгер жетиштүү уктабасаңыз, көңүл топтоо кыйындайт, иммунитет начарлайт.

Кеңештер:

- Күндүзгү чоң адамдар үчүн 7–8 саат, балдар үчүн 9–10 саат уйку жетиштүү.
- Уктаардан 1 саат мурун телефон, телевизор колдонбоо сунушталат.
- Жатар алдында жеңил музыка же китеп окуу тынч уйкуга жардам берет.

4. Спорт менен машыгуу

Физикалык активдүүлүк жүрөктү, булчуңдарды жана сөөктөрдү чыңдайт. Ал организмге кычкылтек жеткирүүнү жакшыртат жана маанайды көтөрөт.

Кеңештер:

- Күнүнө жок дегенде 30 мүнөт кыймылда болуңуз.
- Басуу, жеңил чуркоо, көнүгүүлөр, велосипед тебүү — жетиштүү.
- Эгер спорт залына баруу мүмкүн эмес болсо — үйдө көнүгүү кылыңыз.

5. Жаратылышка чыгып эс алуу

Табият — адамдын табигый айлана-чөйрөсү. Таза аба жана жашыл мейкиндиктер организмге жана психологиялык абалга пайдалуу.

Кеңештер:

- Дем алыш күндөрү тоого же паркка чыгып туруңуз.
- Жай жана күз айларында таза абада сейилдөө өзгөчө пайдалуу.
- Табият менен жалгыз калуу — ички жан дүйнө менен байланышты чыңдайт.

6. Музыка угуу

Музыка — бул эмоцияны тазалаган, маанай көтөргөн таасирдүү курал.

Кеңештер:

- Эртең менен позитивдүү, энергиялуу музыка угуңуз (мисалы, классикалык музыка, жеңил поп).
- Уктаар алдында жай, тынч музыка стрессти басат (мисалы, пианино, жаратылыш үндөрү).
- Күчтүү жана агрессивдүү музыкадан алыс болуңуз, өзгөчө нервиңиз тынчы жок болсо.

7. Китеп окуу

Китеп окуу — мээ үчүн машыгуу. Ал сөз байлыгыңызды, түшүнүү жөндөмүңүздү, ой жүгүртүүңүздү өнүктүрөт.

Кеңештер:

- Күндүн ар бир бөлүгүндө жок дегенде 20 мүнөт китепке убакыт бөлүңүз.
- Мотивациялык, тарыхый, адабий чыгармаларды окуу акыл-эсти байытат.
- Жашоодо колдонууга боло турган китептерди тандаңыз (мисалы, өзүн өнүктүрүү, психология, тарых).

8. Стрессти башкаруу

Стресс — бул организмге залака алып келген ички чыңалуу. Аны көзөмөлдөп үйрөнүү — сергек жашоонун маанилүү бөлүгү.

Кеңештер:

- Терең дем алуу, йога же медитация көнүгүүлөрүн жасап көрүңүз.
- Кыйынчылыкта өзүңүздү айыптабай, сабырдуу болуңуз.
- Тынчтандыруучу иштерди кылыңыз: сүрөт тартуу, кол өнөрчүлүк, күндөлүк жазуу.

9. Социалдык байланыштарды сактоо

Жакшы адамдар менен мамиле кылуу — бул эмоционалдык ден соолуктун булагы. Өзүн жалгыз сезген адам көбүнчө депрессияга кабылып калат.

Кеңештер:

- Досторуңуз, үй-бүлөңүз менен баарлашууга убакыт табыңыз.
- Позитивдүү адамдар менен болууга аракет кылыңыз.
- Адамдарга жардам берүү да өзүңүздү бактылуу кылат.

10. Медициналык көзөмөл

Ден соолукту алдын ала текшерүү — оорунун алдын алуунун эң жакшы жолу.

Кеңештер:

- Жылына 1 жолу жалпы медициналык текшерүүдөн өтүңүз.
- Оору белгилери байкалса, дароо дарыгерге кайрылыңыз.
- Иммунизация (эмдөө) жана витаминдерди алуу тууралуу унутпаңыз.

Айганыш Нурлан кызы

Жыттардын көрүнбөгөн дүйнөсү

Жыт – бул көзгө көрүнбөгөн, ошол эле учурда сезимге терең таасир берген сырдуу дүйнө. Ал эскерүүлөрдү жандандырат, адамдын маанайын өзгөртөт, кээде сүйүү сезимин ойготот, ал эми кээде кооптонууну күчөтөт. Бирок бул сырдуу көрүнүш жөн гана сезим эмес, ал – химиянын жандуу иш-аракети. Биз андабаган жыттардын дүйнөсү – бул молекулалардын топтому, көптөгөн татаал химиялык реакциялардын айкалышы. Демек, парфюмерия – бул искусство менен химиянын чебер айкалышы.

Молекулалардын тили

Жыт сезүү процесси – бул өтө татаал химиялык аракет. Жыт молекулалары абада эркин учуп жүргөн органикалык кошулмалар болуп саналат. Бул молекулалар мурундун ичине кирип, атайын рецепторлор менен байланышканда гана, мээбизге сигнал жетет.

Молекуланын формасы, өлчөмү жана химиялык полярдүүлүгү адамдын жытты кандай кабыл алуусуна түздөн-түз таасир этет. Мисалы, лимондун сергитүүчү жыты – бул лимонен деп аталган бир молекуланын аркасында пайда болот. Ал эми ванильдин жагымдуу, таттуу жыты ванилин деген бир эле молекуладан жаралат.

Демек, жыт – бул татаал түзүлүштөгү молекулалардын бизге жеткирген химиялык тили.

Парфюмдун материалдары

Парфюмдардын курамында ар кандай химиялык класстагы кошулмалар болот. Алардын ар бири жыттын белгилүү бир бөлүгү үчүн жооп берет:

- **Эстерлер:** Парфюмериядагы “таттуу тилдүү молекулалар” деп аталат.

Бул кошулмалар мөмө-жемиштердин жана гүлдөрдүн назиктигин, жеңилдигин тартуулашат. Химиктер эстерлерди лабораторияда табияттагы эң жагымдуу жыттарды кайталоо үчүн жаратышат.

- **Альдегиддер:** Булар – жыттын жарыгын жандырган молекулалар. Алар таза, бирок кээде өтө курч жыт бере алат. Алардын түрү жана концентрациясы парфюмдун жалпы мүнөзүн кескин өзгөртөт, ошондуктан өтө этияттык менен колдонулат.

- **Кетондор:** Булар терең, жагымдуу жана туруктуу жытты камсыз кылат. Алар көбүнчө парфюмдун базалык ноталарында колдонулуп, жыттын узак сакталышына жооп берет.

- **Спирттер (Этанол):** Кээ бирлери (мисалы, гүлжежалбыз жыттуу спирттер) жыт берсе, башкалары (Этанол) жыт бербестен, парфюмдун бардык компоненттерин эритип, аларды алып жүрүүчү кызматты аткарат. Бул компоненттерсиз парфюм кыска убакыттын ичинде тарап кетмек.

Эволюциялык тарыхы

Жыт – адамзат тарыхындагы эң байыркы тажрыйбалардын бири.

Алгачкы жыпар жыттуу заттар болжол менен 5 миң жыл мурун Египет, Индия жана Месопотамияда колдонулган. Египеттиктер жыттуу майларды сыйынуу, бальзамдоо жана ырым-жырымдар үчүн пайдаланышкан.

Кийинчерээк жыт дүйнөсү Грек жана Рим маданиятында өнүгүп, гигиена үчүн колдонулган. Орто кылымдарда араб химиктери буулантуу (дистилляция) ыкмаларын иштеп чыгып, парфюмерияны жөнөкөй өнөрдөн чыныгы илимге жакындаткан.

XIX кылымда химия өнүгүп, синтетикалык жыт кошулмалары ойлоп табылган. Бул жаңылык парфюмериянын жаңы доорун ачып, жыттарды ар бир адамга жеткиликтүү кылды. Ал эми XX кылымда, 1921-жылы чыккан Chanel №5 парфюму менен синтетикалык жыттардын доору башталган жана парфюмерия мода жана искусствонун ажырагыс бөлүгүнө айланды.

Заманбап парфюмерия жана технология

заманбап парфюмерия – бул илим менен искусствонун тандеминде жаралган жыт симфониясы. Ар бир тамчы жыттын артында татаал молекулалар, так формулалар, жогорку технологиялык лабораториялар

жана ал тургай жасалма интеллект турат.

Бүгүнкү күндө жыттарды жаратуу химиялык анализге негизделген татаал процесс. Парфюмерлер газ хроматография, масс-спектрометрия сыяктуу заманбап химиялык анализдердин жардамы менен жаратылыштагы же мурунку жыттардын курамын миллиграммга чейин так аныкташат. Ошондой эле, компьютердик программалар ар бир кошулманын муруттагы рецепторлор менен кандайча байланышаарын алдын ала божомолдоп, жаңы жыттарды жаратууда тактыкты камсыз кылат.

Парфюмер — химик, технолог жана сүрөтчү

Жыттарды даярдаган парфюмер – бул жөн гана жыт даярдоочу эмес, ал бир эле учурда технолог, химик, илимпоз жана чыгармачыл сүрөтчү. Ал жыт аркылуу тарыхты, сезимди жана көркөм дүйнөнү чагылдырып, химиянын эң кооз, эстетикалык тарабын ачып берет.

Парфюм – бул бир гана жыт эмес, бул адамдын мүнөзү, стили жана эскерүүсү. Парфюмерия – илимдин негизинде эмоцияны жана эстетиканы жаратуучу уникалдуу өнөр. Келечекте жыттар дүйнөсү заманбап технологиялар жана жаңы ачылыштар менен кеңейип, илим менен искусствонун айкалышын дагы бир деңгээлге көтөрөрү шексиз.

Сиз билбеген кызыктуу фактылар

- Жыттар уйкуга таасир этет: Изилдөөлөр көрсөткөндөй, жыпар жыттар (мисалы, лаванда) уйкуну тереңдетип, ал тургай түштүн мазмунуна да таасир тийгизиши мүмкүн.

- Жыттар визуалдык түстөр менен байланышта: Кээ бир адамдарда синестезия деген касиет бар – алар жытты “түс” катары көрүшөт. Парфюмерлер да бул түшүнүктү колдонуп, “жашыл”, “көк” же “алтын” жыттар деп айтышат.

- Бир тамчы парфюмда жүздөгөн молекула: Айрым люкс жыттардын курамында 200–300дөн ашык химиялык заттар жана молекулалар болот.

- “Ажырашуу терапиясы”: Кээ бир терапевттер мурдагы өнөктөш менен байланышкан жыттан арылуу үчүн, адамга атайын жаңы жыт тандап, психологиялык жактан колдоо көрсөтүшөт.

Жаныбарларды сактап калабызбы же салтты бузабызбы?

Адамзат туш болгон тамак-аш тартыштыгы, экологиялык көйгөйлөр жана жаныбарларды союудагы этикалык маселелер — бул дүйнөлүк деңгээлдеги көйгөйлөр. Бирок, илим бул маселелерге жаңыча жооп сунуштоодо: ал лабораторияда өстүрүлгөн (же жасалма) эт!

Биотехнологиянын бул келечектүү багыты — жаныбарлардын клеткаларын колдонуп, "пробирканын этин" жаратуу. Бул жөн гана илимий кызыгуу эмес, ал дүйнөлүк тамак-аш индустриясынын келечегин түп тамырынан бери өзгөртө турган революциялык ачылыш.

Эмне үчүн

"ЖАСАЛМА ЭТ?"

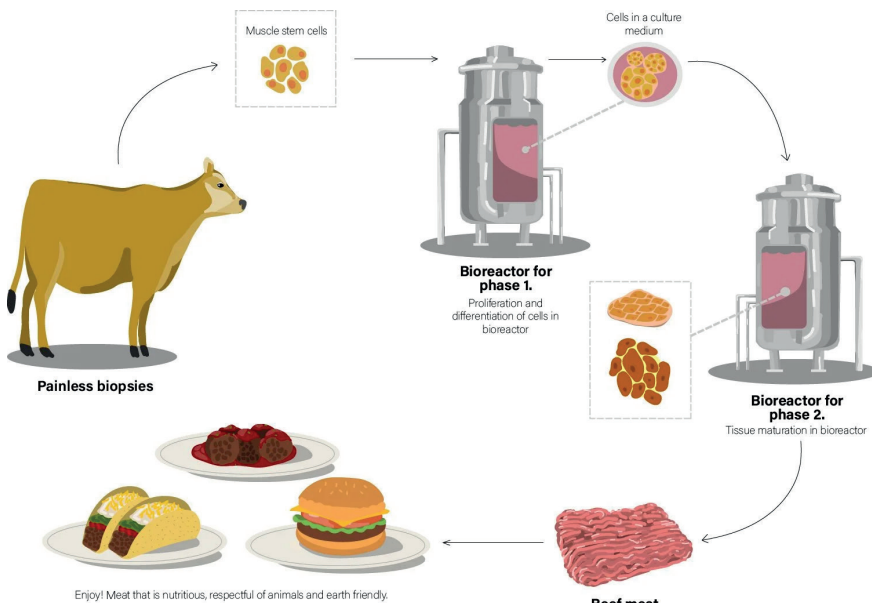
Дүйнөдө эт азыктарын керектөө күндөн-күнгө өсүүдө, бирок бул бир катар тобокелдиктерди жаратат:

1. Экологиялык басым: Мал чарбачылыгы атмосферага зыяндуу газдарды бөлүп чыгарат.
 2. Этикалык маселелер: Жаныбарларды союу маселеси.
 3. Ден соолук тобокелдиги: Этти көп керектөө айрым оорулардын пайда болуу коркунучун жаратат.
- Ушуга байланыштуу, окумуштуулар жаныбар белогунун альтернативаларын активдүү изилдеп жатышат. Бул чөйрөдө өсүмдүктөрдөн жасалган (соя, буурчак ж.б.) эттер бар, бирок алардын даамы жана текстурасы чыныгы этке окшошпой, көптөгөн технологиялык кыйынчылыктарды жаратууда. Ошондуктан, "клеткалык эт" эң мыкты чечим болуп калууда.

Черчилден гамбургерге чейин

Жасалма эт идеясы жаңы эмес. Улуу жазуучу Уинстон Черчилль 1931-жылы эле: "Тооктун төш этин гана жеш үчүн, бүтүндөй тоокту багуу — акылсыздык" деп айткан.

- 1971-жыл: Патология профессору Рассел Росс биринчи жолу лабораториялык шартта булчуң жипчелерин өстүргөн.
- 2013-жыл — чоң секирик: Доктор Марк Пост Лондондогу пресс-конференцияда жасалма эттен жасалган гамбургерди көрсөтүп, аны жеген. Ошол кезде бир гамбургердин баасы 215 миң фунт стерлинге чыккан!
- Бүгүнкү күн: АКШдагы Memphis Meats жана SuperMeat сыяктуу компаниялар бул багытта активдүү иштеп, өндүрүштүк кубаттуулуктарды жана бюджетти жогорулатууда. Доктор Пост айткандай,

баасы тынымсыз төмөндөп жатат.

Жасалма эт кантип өстүрүлөт?

Лабораториялык эт өндүрүү татаал, бирок өтө так илимий процесс.

1. Клеткаларды тандоо: Эң ылдам көбөйө турган булчуң клеткалары (миобласттар) тандалып алынат. Окумуштуулар май клеткаларынан булчуң клеткаларын алуунун үстүндө да иштеп жатышат.
2. Азыктандыруу: Клеткалар атайын азыктык чөйрөдө өстүрүлөт. Өсүү процессин тездетүү үчүн атайын өсүү факторлору кошулат.
3. Биореактордо өстүрүү: Клеткалар биореактор деп аталган атайын жабык системада өстүрүлөт. Бул жерде температура, кычкылтек жана азыктар тынымсыз бир калыпта кармалып турат.
4. Этке форма берүү (каркас): Жөн гана клетка массасы болбошу үчүн, алар каркаска жайгаштырылат. Бул каркас көбүнчө коллагенден же жегенге жарамдуу өсүмдүк материалдарынан жасалат. Кээде булчуңдун табигый өнүгүшүн тууроо үчүн клеткалар кыймылга да келтирилет.

Кыргызстандагы көз караш

Дүйнөдө жасалма этке кызыгуу өсүүдө: айрым сурамжылоолорго караганда, жаштардын жана жогорку кирешелүү адамдардын 40%га жакыны аны рационунга кошууга даяр.

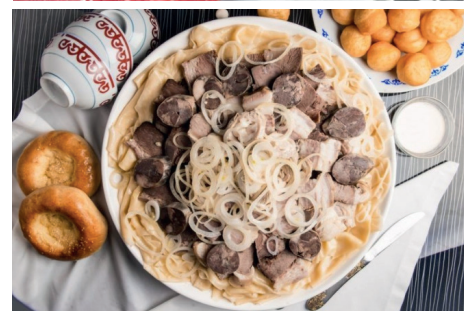
Ал эми Кыргызстанда абал башкача. Эт —

биздин улуттук дасторконубуздун ажырагыс бөлүгү жана маданий салтка айланган.

- Улуу муун: Көбүнчө табигый, салттуу этти артык көрүшү ыктымал.
- Жаштар жана экологдор: Экологияга жана жаныбарлардын жашоосуна кайдыгер карабаган жаштар бул жаңылыкты колдошу мүмкүн.

Азырынча лабораториялык эт өндүрүү кымбат жана татаал. Бирок, илимпоздор жакынкы он жылдыкта бул технологиянын массалык түрдө колдонуларына ишенишет. Убакыт өткөн сайын, балким, кыргыз дасторконуна да лабораторияда өстүрүлгөн, экологиялык таза эт кошулуп калат.

Сиздин оюңузча, келечекте кыргыз дасторконунда жасалма эттин орду кандай болот?

Алина Абдикеримова

ЭТИМОЛОГИЯ

Этимология – (грек сөзү “etymon” – “чындык” жана “logos” – “илим”, “окуу”) сөздөрдүн чыгыш тегин, анын кайсы тилдерден кабыл алынгандыгын тарыхый жактан изилдейт. Күнүмдүк жашообузда колдонуп жүргөн сөздөрүбүздүн түпкү тегине маани бере бербейт экенбиз. Биз пайдаланып эле жүргөн айрым сөздөрдүн тарыхына көз жүгүрттүк, балким сизге да кызыктыр.

ПСИХОЛОГИЯ

Психология — грек тилинен келип, psyche (жан, рух) жана logos (илим, окуу) деген сөздөрдүн бирикмесинен түзүлгөн. Баштапкы мааниси — жан илими, азыркы заманда — адамдын ой-жүрүмү, эмоциясы

жана жүрүм-турумун изилдөөчү илим. Кызыктуу факт: көпчүлүк психологияны жөн гана “жан жөнүндө илим” деп түшүнөт, бирок ал эмоция, мотивация жана социалдык мамилелерди да изилеген илим.

КАПЧЫК

Капчык — бул түрк тилдеринен кирген. “Кап” — сактоочу буюм, “чык” — кичирейтүү маани кошот. Бириккенде, кичинекей баштык, буюм салып кармоочу баштык дегенди билдирет. Кызыктуу факт:

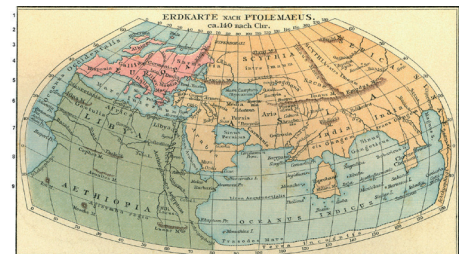
түпкү маанисинде жөн эле сактоочу буюм болсо, азыркы күндө капчык көбүнчө акча салууга ылайыктуу кичинекей баштык катары колдонулат.

КАРТА

Карта — бул сөз латын тилинен келип, түпкү мааниси жазуу барагы, документ дегенди түшүндүргөн. Орто кылымдарда европалык тилдерге кирип, географиялык карта — жердин сүрөттөлүшү маанисин алган. Ал эми кыргыз тилинде карта

— жердин, аймактын же предметтин сүрөттөлүшү катары колдонулат. Кызыктуу факт: көпчүлүк карта дегенде географияны элестетишет, бирок түпкү мааниси жазуу барагы болгон.

УШАК

«Ушак» сөзү байыркы түрк тилиндеги «уш-» (айтуу, кабарлоо) деген түп сөздөн келип чыккан. Башында «кабар, сөз» дегенди билдирсе, кийин «жалган же жаман сөз таратуу» маанисине өткөн. Бул

сөздүн мааниси убакыт өткөн сайын терс маанисине алган. Азыркы тилде «ушак» көбүнчө чыныгы эмес, адамдарды жамандаган сөз деген мааниде колдонулат.

ДҮКӨН

Дүкөн сөзү бүгүнкү күндө биз үчүн товар сатылуучу жай дегенди билдирсе, анын тарыхы тереңде жатат. Бул сөз фарс тилинде “dukan” (дукан) деп айтылып, “склад”, “кампа”, “жыйналуучу жай” деген маанисин билдирген. Бул маани товарлар топтолуп, сакталган жерди

туюндурган. Орто кылымдарда, жибек жолунун таасири менен, бул сөз Борбор Азиядагы түрк тилдерине (анын ичинде кыргыз тилине) өткөн. Товар сакталган жай бара-бара ошол товарлар сатылган жайга айланып, “соода жайы” же “магазин” маанисин алган.

“Нур” ОшМУнун студенттеринин
 коомдук-маданий гезитинин
 журналдык тиркемеси

Башкы редактору:
 САМАТУЛЛА
 МАМАТКАРЫ УУЛУ

Редактордун орун басары:
 Айганыш Нурлан кызы

Редакциялык кеңеш:

А. Айтманбетов
 М. Ниязалиев
 З. Нуралиева
 М. Маматжанов
 Д. Бектемир уулу
 Ж. Орозматова

Редакциялык топ:

Эльнура Кудайбердиева
 Таттыбүбү Гуламова
 Алина Абдикеримова
 Гүлзар Максатыли кызы
 Айжан Досатова
 Айданек Айтбаева
Фото кабарчы:
 Р. Максатов

Кол жазмалар, фото-сүрөттөр кайра кайтарылбайт жана кат жүзүндө жооп берилбейт. Жарыяланган материалдар редакциянын толук көз карашын билдирбейт. Макалалардагы фактылар үчүн авторлор өздөрү жооптуу. Гезит редакциянын компьютер борборунда терилип, даярдалды. Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинен каттоодон өткөн күбөлүктүн №106

Банктагы реквизиттер:

ИНН 00207199610017
 р-с. 703802401
 «РСК-Банк» Ош филиалы
 Ош шаары БИК 129039
Редакциянын дареги:
 Ош шаары, В.Ленин көчөсү 331,
 ОшМУнун башкы имараты,
 219-каана.
 Тел.: +996 707 647 902